

HØRINGSSVAR

Veivalg for fremtidig kirkeordning

Høring februar – mai 2015

Det vises til Kirkerådets høringsnotat *Veivalg for fremtidig kirkeordning*. I høringsnotatet presenteres en rekke temaer og veivalg for den fremtidige kirkeordningen med i alt 27 spørsmål.

Se bakgrunnsmateriale på denne nettsiden: www.kirken.no/kirkeordning

Høringsinstansen gjøres oppmerksom på at spørsmålene står i et visst forhold til hverandre, noe som er påpekt i teksten.

Det er også anledning til å gi svar kun på et utvalg av spørsmålene.

Hørings svar bes sendt elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no.

(Skriv gjerne inn svarene i denne Word-fila og send den som vedlegg til epost).

Opplysninger om høringsinstansen:

Navn på menighet/kirkelig fellesråd/organisasjon: **Hamar menighet**

Adresse: **Postboks 4063, 2306 Hamar**

Kontaktperson: **Solveig Seem, menighetsrådsleder**

Høringsspørsmålene

Generelle kommentarer.

Det er store spørsmål som her tas opp og som skal besvares på en slik måte at meninger og forskjeller kommer fram. Det er likedan viktig at mange deltar i høringsprosessen. Det er selvsagt en utfordring både for de som svarer og de som skal håndtere høringsuttalelsene. Vi forutsetter at dette blir profesjonelt håndtert, og at hverken kirkerådet eller andre instanser har bestemt seg på forhånd hva utfallet skal bli.

Ingen, eller svært få, av spørsmålene har klare svar. Vi har i det følgende prøvd å være konkret, men også problematisere hvordan kirkelig styringsstruktur, byråkrati og demokrati se ut i fremtiden. Det er mange hensyn som skal vektlegges, og vi ser at heller ikke våre svar henger godt nok sammen på alle punkter.

1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

Svar: Ja, ny kirkeordning gir grunnlag for endringer i oppgaver og myndighet. Det er menighetsrådet som er grunnsteinen i Den norske kirke, men det er i dag fratatt makt og myndighet ved at det er økonomisk avhengig av fellesrådet. Det er derfor viktig å styrke den grunnleggende enheten i kirken. Dette kommer vi tilbake til i et senere spørsmål.

Tilskudd til soknene trenger ikke gå via bispedømmerådet. Det oppleves som et fordyrende mellomledd. Likedan opptak av lån og avhending av fast eiendom. I sistnevnte bør biskopen være høringsinstans. Biskopens ansvar og myndighetsområder beholdes på linje med i dag. Biskopen og bispedømmeråd balanserer hverandre i den styresammenheng et samlet råd utgjør.

2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Svar: Ja. En fortsatt finansiering av Den norske kirke over kommunale og statlige budsjetter er hensiktsmessig.

3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Svar: Livssynsavgift kan være et alternativ, men det er viktig at kommunen fortsatt har et visst økonomisk ansvar for den kirkelige virksomheten. Forutsatt at Den norske kirke fortsatt skal ha ansvar for kirkegårder mm.

4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Svar: Det er ikke grunnlag for 4 nivåer i Den norske kirke, slik det i realiteten blir når man har menighetsråd, fellesråd, bispedømmeråd og Kirkeråd. Det er heller ikke nødvendigvis hensiktsmessig med regionalt nivå som mellomledd i bl.a. økonomiske spørsmål eller spørsmål som angår den enkelte kirke. Blir kommunene større vil det også være en god begrunnelse for å begrense det kirkelige byråkratiet. Det er ikke nødvendig, men kan være klokt at kommune og kirkelig administrasjonsnivå tilsvarer hverandre. Det vi her omtaler er de rent administrative ordningene, og ikke nødvendigvis sokneprestens arbeidsområde/sokn. Fellesrådet bør fjernes, i den forstand at man ikke skal ha både fellesråd og menighetsråd i en kommune. Det gir en 3-nivåmodell, men det er også mulig å ha en styring messigmodell som har 2 nivåer. Biskopen vil, uansett modell, ha en egen funksjon.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Dagens debatt om kommunestruktur berører også Den norske kirke. Selv om soknegrensene kan eksistere uavhengig av kommunegrensene, vil det være naturlig å se det sammenheng. Ikke minst dersom kommunen fortsatt skal ha et økonomisk ansvar for kirken. Soknet bør etter vår mening få tilført flere ressurser og oppgaver, og fellesrådet blir da overflødig som selvstendig nivå. Da vil det være nødvendig at soknene er større og mer styringsdyktig, dvs settes i stand til både å ivareta virksomhetsansvaret og det menighetsbyggende arbeidet.

Størrelse er et relativt begrep, og vil variere fra sted til sted. En mulighet vil være å følge kommunegrensene, men det vil være uhensiktsmessig i Oslo, for eksempel.

Men: det er også slik at ved økt ansvar på soknenivå må soknet ha en viss størrelse for ressursmessig å kunne ivareta oppgavene (robust enhet). Samtidig er det en balansegang i forhold til at soknet blir en enhet på grunnplan, og ikke en slags regional størrelse. Dette må også vurderes opp mot prestenes ansvarsområder, og soknets behov for fast og forutsigbar betjening av sin egen prest. Det vil fortsatt være slik at nærhet er «suksessfaktor» for Den norske kirke.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Svar: Nei, det er det ingen grunn til. Menighetsrådet kan ivareta virksomhetsansvaret. Se også svar på spørsmål 5.

Men: Dersom ikke menighetsrådene kommer styrket ut, med mulighet til å bære daglig ledelse og andre funksjoner, vil det være behov for et organ som kan håndtere disse oppgavene. Det er imidlertid viktig med ryddighet i forhold til hvor planansvar etc., ligger i en slik modell. Flere menighetsråd kan gå sammen om fellesfunksjoner o.l. etter avtale, som et slag «intermenighetsrådssamarbeid». Dette har forsøksvis vært prøvd i trosopplæringsammenheng.

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Svar: Prostinivå, eventuelt på storkommune-nivå.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Svar: Ja. Menighetsrådet må få større økonomisk og styringsmessig ansvar. I dag har menighetsrådet makten i navnet, men ikke i gavnet. Hvis så ikke skjer bør ikke menighetsrådet heller ikke være kirkens juridiske enhet.

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Svar: Ja, med unntak av tilsetning av prester.

Men: Soknets betydning videreføres og styrkes ved at menighetsrådet mer entydig blir det organet som opptrer på vegne av soknet. Menighetsrådet får det overordnede ansvaret for den kirkelige virksomheten i soknet med gudstjenesteliv, trosopplæring, diakoni, kirkemusikk, kultur og annet menighetsbyggende arbeid. Dette betyr at vedtak om menighetens planer, ressurser, kontakt med de frivillige og fortløpende virksomhet vedtas i menighetsrådet. Arbeidsgivers rett til å instruere de tilsatte i det daglige legges under menighetsrådet, slik at den daglige ledelsen av virksomheten og dens tilsatte kan ligge i soknet. Menighetsrådet må også få større innflytelse i prosessen ved tilsetninger.

Men: det er også en mulighet at alle ansettes på bispedømmerådsnivå. Det vil sikre at alle har felles arbeidsgiver og ledelse, og bidra til en tre-nivåmodell: menighetsråd – bispedømmeråd – kirkeråd. Se pkt 16

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Svar: Daglig administrativ ledelse av kirkevergen og prestatjenesten ledes av soknepresten.

Men: Daglig ledelse av alle ansatte kan ligge til soknet og knyttes til menighetsrådet som organ på en tydeligere måte enn i dag. En ny ordning må sikre en samordnet og samtidig entydig ledelse av virksomheten i soknet. Ressursmessig og ordningsmessig bør det ligge til rette for at soknene både kan velge prester eller andre til å gå inn i funksjonen som daglige ledere. Uansett hvem som skal inneha denne funksjonen må det stilles krav til kirkefaglig kompetanse, ledelsesfaglig kompetanse,

personlig egnethet, tilstrekkelig tilstedeværelse, og forpliktelse på kirkens oppdrag. I menigheter med flere menighetsråd og følgelig fellesråd, blir daglig ledelse i for stor grad knyttet til fellesrådets oppgaver.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Omtrent som i dag.

Men: Biskopens ledelses- og tilsynsfunksjoner må ikke bare framstå som en myndighet til å kontrollere, men også til å delta i utviklingsarbeid, beslutningsprosesser og gjennom dette være en strategisk leder som er med på å peke ut retningen for kirkens liv i bispedømmet. Det må gå tydelig fram i kirkeordningen at biskopene får et overordnet ansvar for forkynnelse og sakramentsforvaltning. (Dette kan tilrettelegges i praksis ved at biskopens tjeneste skjer i et samvirke med et bispedømmeråd som fortsatt har reell innflytelse og myndighet til å vedta planer, fordele midler, organisere prestetjenesten og utøve et overordnet arbeidsgiveransvar for alle kirkens tilsatte i bispedømmet.) Biskopene bør også tillegges et konkret ansvar for oppgaver som både kan begrunnes i arbeidsgiver- og tilsynsansvaret, som tiltak innen etter- og videreutdanning, arbeidsveiledning og fagsamlinger

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Svar: Omtrent som i dag. Biskopen er kirkens fylkesmann.

Men: Eventuelt arbeidsgiveransvar for flere ansatte enn i dag, jf pkt 10.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Et eget ansettelsesråd med representanter for Kirkemøtet, Bispemøtet og bispedømmets sokneråd. Det må være en grundig prosess slik at kirkelig bredde og synspunkter reflekteres i nominasjonen. Det må sikres at de som naturlig skal høres i en bispeansettelse får tid og mulighet til å delta i prosessen.

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Svar: Med et styrket soknenivå er det ikke nødvendigvis behov for et rådsorgan på bispedømmenivå. Bispedømmerådets rolle som tilsettingsmyndighet kan legges til eget tilsettingsråd bestående av biskop, prost, ansattes representanter, og representanter for soknet.

Men: Med evt styrket arbeidsgiveransvar for biskopen vil rådet kunne ha viktige funksjoner som i dag (formell arbeidsgiver). Som vi har pekt på i flere punkter bør det diskuteres hvor mange styringsnivåer vi skal ha i kirken, og hvilke

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Svar: ingen, som følge av svar på spørsmål 14.

Men: evt arbeidsgiveransvar, evt oppgaver med å fordele midler. Se tidligere punkter.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Svar: Nei, det er ikke hensiktsmessig. Biskopen kan fortsatt være arbeidsgiver for prestene.

Men: Arbeidsgiveransvaret for alle tilsatte kan samles under bispedømmerådene, men slik at ulike sider ved dette ansvaret delegeres. Det må avklares hva slags tilsetninger som bør skje direkte i bispedømmerådet og hvilke som bør skje på delegert myndighet på et annet nivå i organisasjonen. Administrasjon av lønn, refusjoner og liknende legges til bispedømmenivå. Ansvar for daglig ledelse av arbeidsoppgavene i henhold til menighetsrådets planer og vedtak legges under

menighetsrådet. Det hvor menighetsrådene ønsker det, kan dette ansvaret legges til felles menighetsråd eller fellesråd.

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Svar: Biskopen bør fortsatt være arbeidsgiver for prestene, og soknerådene for øvrig kirkelig ansatte. Se også pkt 16

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Svar: Det kan være grunnlag for prøveprosjekter, men på sikt bør det være samme organisering av arbeidsgiveransvaret. Først og fremst av hensyn til de ansatte og medbestemmelsesretten. Se også punkt 16.

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestatjenesten og andre vigslede tjenester?

Svar: Det er det en oppgave for biskopen å ivareta.

Men: Dette bør nedfelles i lov om den norske kirke. Uavhengighet og faglig selvstendighet må opprettholdes og sikres i en ny kirkeordning. Det gjelder biskopene som må ha selvstendig legitimitet. Biskoper og prester må ha plass i kirkens valgte organ og samtidig ha et selvstendig ansvar i tjenesten med ord og sakrament, slik også de øvrige vigslete tjenestene må ha en selvstendighet i forhold til rådene i tråd med den innarbeidete tankegangen om samvirke mellom kirkens embete og råd. Det handler om å ta vare på balansen mellom nasjonal og lokal styring, og forholdet mellom biskopens og rådenes mandat. Det viderefører også den gode maktfordelingen som har vært i Den norske kirke

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Svar: Det er i dag en rekke sentralkirkelige organer med ulike funksjoner. Det gjør kirken fragmentert. Det må ett tydelig kirkelig organ på sentralt nivå som snakker på kirkens vegne. Det er allerede vedtatt at Kirkemøtet skal være kirkens øverste representative nivå, med avgjørelsesmyndighet på en rekke områder.

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Svar: Kirkemøtet bør settes sammen av kandidater, valgt i bispedømmet, ut fra antall medlemmer i bispedømmet. Biskopene bør være medlemmer med stemmerett. Prester og lek kirkelig tilsatte bør ha stemmerett og være valgbare i bispedømmet på ordinær måte. Det bør fortsatt være krav om minst 40 % representasjon av hvert kjønn fra hvert bispedømme.

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Svar: Bispemøtet er biskopenes samordningsorgan. Bispemøtet er ikke et valgt organ, og har ingen avgjørelsesmyndighet.

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Svar: Kirkemøtet er arbeidsgiver for biskopene, men har ellers ingen innflytelse på biskopenes yrkesutøvelse, ut over at de må skje innenfor gjeldende lover og regler for Den norske kirke.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Svar: Kirkerådet er Kirkemøtets utøvende organ og får sine fullmakter fra Kirkemøtet. Kirkerådet bør fortsatt velges av Kirkemøtet. Kirkemøtet bestemmer selv sammensetningen, men det må tilstrebes at rådets medlemmer til sammen har en kompetanse som gjør dem til et styringsorgan for både Kirkemøtet og den sentralkirkelige administrasjon. Medbestemmelsen må ivaretas.

Den kirkelige administrasjonen er ikke omtalt i høringsnotatet. Det er ikke likegyldig hvordan man velger å bygge opp administrasjonen og hvordan den ledes og organiseres.

Men: En ordning som ivaretar den ordinerte linjen sin plass i sentrale organer bør videreføres som i dag. (Biskoper og prester må ha plass i kirkens valgte organ og samtidig ha et selvstendig ansvar i tjenesten med ord og sakrament, slik også de øvrige vigslete tjenestene må ha en selvstendighet i forhold til rådene i tråd med den innarbeidete tankegangen om samvirke mellom kirkens embete og råd.)

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Svar: Nei, det er det er ordning på siden av den øvrige kirkelige organisering som bør unngås.

Men: Det vil kanskje være behov for et organ som kan fungere som klageinstans i stedet for den rollen departementet har i dag.

26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Ansvaret for samisk kirkeliv bør tilligge kirkemøtet, men på grunn av urbefolkningens spesielle situasjon og stilling bør Samisk kirkeråd opprettholdes dersom den samiske befolkningen mener det er hensiktsmessig.

27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Kirkens øverste organ er kirkemøtet. Ungdom bør være en del av det ordinære kirkelige demokrati, og ikke en instans ved siden av. Det er ikke til hinder for at det arrangeres ungdomskonferanser o.a. for å få flere stemmer i den kirkelige debatten.